

Oslo, 19.04.2022

Til Helse- og omsorgsdepartementet

Innspill til ny Folkehelsemelding

Som en av de 16 foreningene og institusjonene tilknyttet paraplyorganisasjonen Rådet for muskelskjeletthelse (RMH)¹ viser Norsk Kiropraktorforening til RMH sitt skriftlige hørings svar som ble oversendt Helse- og omsorgsdepartementet 4. februar 2022.

Norsk Kiropraktorforening ønsker å komme med noen egne, supplerende innspill til nevnte høringsinnspill.

Folkehelseinstituttet oppdaterte i mars 2022 en oversikt fra Institute for Health Metrics and Evaluation fra 2021 der det fremkommer at muskel- skjelettlidelser er den største årsaken til ikke-dødelig helsetap i Norge. Muskel- og skjelettskader, sykdommer og plager er blant de viktigste årsakene til redusert helse og nedsatt livskvalitet, og er en dominerende årsak til sykefravær og nedsatt arbeidsevne/uførhet. Den vanligste typen muskel- og skjelettskader, sykdommer og plager er knyttet til ryggen. Ryggsmarter rammer et bredt spekter av mennesker i ulike aldersgrupper, og er den typen som koster samfunnet mest.²

Samfunnskostnadene er enorme og utgjør en trussel mot velferdsstatens bærekraft. I august 2021 bekjentgjorde NAV at man første gang vil passere 100 milliarder kroner i utbetalinger knyttet til uføretrygd.

Rygg- og nakkeplager i Norge

Oslo Economics publiserte sommeren 2019 rapporten «Bærekraft i praksis». Den redegjør i detalj hvilke samfunnskostnader og -utfordringer rygg- og nakkeplager representerer i Norge.³ Analysene bygger på eksisterende forskningslitteratur, registerdata, og offentlig tilgjengelig statistikk. Dataanalysene er basert på informasjon fra HELFO (KUHR-registret), Norsk Pasientregister, NAV og Statistisk sentralbyrå.

Rapporten viser at hele 82 % av det ikke-dødelige helsetapet forbundet med muskel- og skjelettlidelser skyldes rygg- og nakkeplager. Årlig rammes om lag 1,2 millioner nordmenn av rygg- og nakkeplager – de fleste av disse er i yrkesaktiv alder og over halvparten er kvinner. Smerter i korsrygg- og nakke er den viktigste årsaken til ikke-dødelig helsetap i Norge, og verdien av tapt helse er anslått til 165 milliarder kroner.

Rygg- og nakkeplager utgjør også den viktigste årsaken til fravær i arbeidslivet; verdien av tapt produksjon utgjør 50 milliarder kroner. Rygg- og nakkeplager utgjør videre en belastning for helsetjenesten, og koster årlig 8,7 milliarder kroner. Smerter og plager i rygg og nakke medfører betydelige konsekvenser for pasienter og deres pårørende, arbeidsgivere og for velferdssamfunnet.

¹ <https://www.muskelskjeletthelse.no/om-radet-for-muskelskjeletthelse/medlemsorganisasjoner/>

² <https://www.fhi.no/nettpub/hin/ikke-smittsomme/muskel-og-skjeletthelse/>

³ <https://osloeconomics.no/wp-content/uploads/2019/09/OE-rapport-2019-21-Baerekraft-i-praksis.-Rygg-og-nakkeplager-i-Norge.pdf>

Oslo Economics rapport viser også at noen yrker er mer utsatte enn andre. Yrkene med høyest forekomst av ryggsmarter er pleie- og omsorgsarbeidere, førskolelærere, kokk/kjøkkenassistent, barnehage- og skoleassistent og industrioperatører. I tillegg til de forannevnte yrkene så utgjorde yrkene med høyest forekomst av nakke- og skuldersmerter frisør/kosmetolog, saksbehandler og vernepleier.

Muskel- og skjelettlidelser, og særlig rygg- og nakkeplager bør derfor få langt større oppmerksomhet i folkehelsearbeidet enn det som har vært praksis frem til nå. Folkehelsearbeidet må i vesentlig større grad adressere og prioritere de faktiske enkeltårsakene til den samlede sykdomsbyrden i Norge enn det som hittil har blitt gjort.

Helsemyndighetene bør nytte seg av den samlede spesialkompetanse og kapasitet som faktisk forefinnes på feltet blant offentlig autorisert helsepersonell, ikke kun i kommunehelsetjenesten, men også i den private primærhelsetjenesten. Nærmere 90% av alle pasientene som oppsøker helsehjelp grunnet muskel- og skjelettplager håndteres i primærhelsetjenesten. Og samtidig er det over 30% av alle nordmenn som oppsøker offentlig autorisert helsepersonell på grunn av rygg- eller nakkeplager, som oppsøker kiropraktor.⁴

Forskning og utdanning

Det er naturlig nok også behov for forskningsbasert kunnskap om hvordan man kan styrke forebygging, diagnostikk, behandling og samhandling særlig knyttet til rygg- og nakkeplager.

Et slikt konkret tiltak vil kunne være å etablere en nasjonal kiropraktorutdanning ved Universitetet i Bergen. Det foreligger en foreløpig prosjektskisse for en norsk 5-årig kiropraktorutdanning ved Medisinsk fakultet, UiB, og som inkluderer tverrfaglig forskning innen muskel- og skjelett. UiBs foreløpige prosjektskisse er av både Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet vurdert som solid. Stortinget har siden 2004 bedt Regjeringen om å legge til rette for en nasjonal kiropraktorutdanning i Norge.

Med vennlig hilsen

Espen Ohren
Styreleder

Hans Otto Engvold
Generalsekretær

⁴ Ibid